

บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review)
“โรงเรียนนี้ใช่เลย: You, Your Child and School”

ISBN 978-616-94-2220-4

**แปลจากหนังสือ: You, Your Child and School: Navigate
 Your Way to the Best Education**

ผู้เขียน/ผู้แปล Ken Robinson

(เคน โรบินสัน, เซอร์), Sir/ณัฐภัทร อรุพงษ์ศา

บทวิจารณ์โดย รศ.ดร.กฤษภกนก ดวงชาทม

จำนวนหน้า 401 หน้า/ราคา 410 บาท

ก่อนอื่นต้องชื่นชมผู้แต่งหนังสือเล่มนี้ และผู้แปลที่ได้ นำมุมมองที่ดี เปรียบเสมือนเข็มทิศทางโลกการศึกษาที่ไว้ได้ ที่จะนำพาผู้ปกครองไปสู่ระบบการจัดการศึกษาที่ดีสำหรับตนเอง และบุตรหลานอันเป็นที่รัก

หนังสือ “โรงเรียนนี้ใช่เลย: You, Your Child and School” แบ่งเนื้อหาออกเป็น 10 บทด้วยกัน

บทที่ 1 ทาทิศทางของตัวเอง ต้องชื่นชมคำกลอนที่กล่าว “ถึงคุณครูที่รัก” และเห็นด้วยส่วนหนึ่งของบทกลอนที่ปรากฏ ในหนังสือเล่มนี้ แต่ผู้วิจารณ์เองยังเห็นแย้งในส่วนท้ายที่กล่าวว่า ผู้ปกครองยังรู้สึกว่าเขาไม่มีอำนาจเปลี่ยนแปลงอะไรจากสิ่งที่ กล่าวมาข้างต้น ซึ่งผู้วิจารณ์เห็นว่าระบบการจัดการศึกษาส่วนใหญ่ จะมีตัวแทนผู้ปกครองเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการ สถานศึกษา ซึ่งสามารถที่จะเสนอแนะแนวทาง รูปแบบการจัดการ การศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทและความต้องการของชุมชน แต่สิ่งหนึ่งที่เป็นทางออกสำหรับหนังสือเล่มนี้ให้กับผู้ปกครอง ที่ทำให้ทราบถึงรูปแบบของการจัดการศึกษาที่จำเป็นต่อเด็ก ในปัจจุบันและช่วยให้เข้าใจความท้าทายในการช่วยเหลือลูก ให้ได้รับการศึกษาที่เหมาะสม รวมถึงเห็นทางเลือกและอำนาจของ ผู้ปกครองในการเอาชนะสิ่งที่ท้าทายเหล่านั้น ซึ่งการเป็นพ่อแม่ ผู้ปกครองมันติดตัวเราไปตลอดชีวิต ทรายที่ยังมีลมหายใจ หนังสือเล่มนี้ทำให้เราทราบบริการ รูปแบบการสร้างสภาพแวดล้อม ให้ผู้เรียนมีความสุขกับการเรียนรู้ของลูกและตัวคุณในฐานะ

ผู้ปกครอง ซึ่งจะพบกับคำศัพท์ที่จะนำไปสู่ประตูแห่งความสำเร็จ สูงสุด ได้แก่ การเรียนรู้ คือการพัฒนาทักษะและความรู้ใหม่ การศึกษา คือกระบวนการจัดการเรียนรู้ โรงเรียน คือ ชุมชน ของผู้เรียน แต่เราต้องยอมรับว่ามีปัจจัยหลายอย่างที่ก่อให้เกิดการ เปลี่ยนแปลง ไม่ว่าจะเป็นการอบรมจากสถาบันครอบครัว การเปลี่ยนแปลงของเด็กในโลกปัจจุบันที่สังคมออนไลน์เข้ามา มี บทบาท การเปลี่ยนแปลงอาชีพจากผลกระทบของความก้าวหน้า ทางเทคโนโลยี ซึ่งส่งผลทั้งทางด้านวัฒนธรรม การเมือง สังคม และสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป ความเป็นธรรมและความเท่าเทียม จึงเป็นหลักการที่ต้องไปปรับการปกป้องให้อยู่เคียงคู่กับการศึกษา ซึ่งจุดเริ่มต้นที่ดีที่สุด คือความเข้าใจว่าเราต้องการสิ่งใดสำหรับลูก เด็ก ๆ ต้องการสิ่งใดสำหรับการเจริญเติบโตและการศึกษาจะเข้ามา มีบทบาท นั่นคือความท้าทายของผู้ปกครอง

บทที่ 2 รู้จักบทบาทตัวเอง เห็นด้วยกับแนวคิดนักจิตวิทยา อับบาฮัม มาสโลว์ ลำดับความต้องการของมนุษย์ 5 ชั้น แต่ในทาง ปฏิบัติแล้วจะทำให้สำเร็จและบรรลุได้ง่ายนั้นเป็นเรื่องยาก เช่น ในด้านการต้องการความรักและความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่ง การที่มีลูก 2 คน ไม่ได้แปลว่าต้องแบ่งความรักออกเป็น 2 ส่วน แต่ต้องเพิ่มเป็น 2 เท่า ต่างหากสิ่งที่สำคัญผู้ปกครองและครูควรตระหนักถึง ความพอดีสอนเด็กให้รู้จักสิ่งที่ถูกและผิดเมื่อตัดสินใจเลือกทำสิ่ง ที่ภาคภูมิใจในตนเอง มาสโลว์ กล่าวไว้ว่า เราต่างหากกำหนดชีวิต ของเราเอง การช่วยให้เด็กพัฒนาความสามารถที่ซ่อนอยู่ภายใน

จะช่วยยับยั้งความล้มเหลวของพวกเขาในอนาคต และเห็นด้วยกับแนวคิดที่ว่าพ่อแม่ผู้ปกครองควรเลือกรูปแบบการเลี้ยงดูลูกในรูปแบบที่เหมาะสม นั่นคือการเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ ใช้เหตุผลและผลในการพูดคุยซึ่งจะมีโอกาสประสบความสำเร็จมากที่สุดเมื่อเทียบกับการเลี้ยงดูในรูปแบบอื่น

บทที่ 3 รู้จักลูกเด็กทุกคนเกิดมาเพื่อการเรียนรู้ซึ่งพัฒนาการของเด็กทารกเกิดขึ้นได้รวดเร็วมาก เรียกได้ว่าเป็น “เครื่องจักรแห่งการเรียนรู้ที่ทรงพลังที่สุดในจักรวาล” การเปรียบเทียบวิวัฒนาการของเด็กกับวิวัฒนาการของมนุษย์ ในช่วง 1-4 ปี เด็กพัฒนาทักษะความสามารถในแบบที่บรรพบุรุษของเราต้องใช้เวลากว่าหลายล้านปี แต่เด็กใช้เวลาเพียง 3 ปี ไม่ว่าจะเป็น การเดิน ทักษะการใช้มือและนิ้ว การพูดคุย การใช้ความคิดและการอ่านและที่สำคัญพ่อแม่ผู้ปกครองควรให้ความสำคัญกับการเล่นของลูก การเล่นมีความสำคัญโดยตรงกับการพัฒนาสมองส่วนที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ ทักษะการแก้ปัญหา ความสามารถในการทำงานและการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น เด็กทุกคนมีพรสวรรค์ติดตัวมาแต่กำเนิดและเด็กทุกคนมีพรสวรรค์ที่แตกต่างกัน ดังในหนังสือฉันเกิดมาเพื่อสิ่งนี้ พรสวรรค์ของพวกเขาที่ครั้งหนึ่งถูกซ่อนอยู่ หรือโดนเพิกเฉยจากครอบครัวและโรงเรียนซึ่งพ่อแม่ผู้ปกครอง ครอบครัว ชุมชนและโรงเรียนมีหน้าที่สำคัญในการช่วยให้ตัวเด็กค้นพบความสุขจากการได้ทำสิ่งที่พวกเขาสนใจและให้การศึกษที่เหมาะสม

บทที่ 4 เลี้ยงดูเติบโตใหญ่แข็งแกร่งปัญหาครอบครัวเป็นอีกปัจจัยที่กระตุ้นการเกิดความเครียด ไม่ว่าจะเป็นปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว ปัญหาการเงิน พี่น้องทะเลาะกัน ความพยายามที่จะเป็นแบบพี่ เด็กทุกคนต่างประสบปัญหาในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งของชีวิต ความกดดันทั้งหมดเกี่ยวข้องกับแนวโน้มที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นวัฒนธรรมดิจิทัลซึ่งไม่เพียงแต่เปลี่ยนรูปแบบการใช้ชีวิตของเราเท่านั้นแต่ยังเปลี่ยนสัมพันธภาพระหว่างมนุษย์อีกด้วย สื่อสังคมออนไลน์ พัฒนาการทางสมอง สุขภาพปัญหาสุขภาพจิต การเสพติด สิ่งบันเทิงบนหน้าจอ สิ่งพ่อแม่ผู้ปกครองทำได้คือการสังเกตสัญญาณอันตราย ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสติปัญญา ด้านพฤติกรรม ในฐานะผู้ปกครองเพื่อเป็นการป้องกันหรือลดระดับความรุนแรง มีมากมายหลายวิธีที่จะช่วยรับมือกับปัญหาและเป็นแนวทางที่ใช้ในการเลี้ยงลูกได้

ทุกสถานการณ์ ไม่ว่าจะเป็นการปล่อยให้ลูกหลับ การนอนหลับช่วยปรับสมดุลให้กับชีวิต ซึ่งผู้ปกครองสามารถทำได้ด้วยการให้ลูกนอนหลับอย่างเต็มที่และมีคุณภาพ การปลุกลูกให้ตื่น (ตัว) เช่น การตื่นตัวในเรื่องของการออกกำลังกายเพื่อสร้างและกระตุ้นการทำงานของสมอง การปล่อยให้ลูกเล่น การเล่นอย่างแท้จริงช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางด้านอารมณ์ ในขณะที่เด็กเล่น พวกเขาได้แสดงความรู้สึกและความคิดของตนเองไปพร้อมๆกับการเรียนรู้ความรู้สึกของผู้อื่น การพาออกไปข้างนอก เห็นด้วยกับโครงการวันออกนอกชั้นเรียน (Outdoor Classroom Day) เป็นการเปิดโอกาสให้เด็ก ๆ ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงได้เป็นตัวของตัวเอง ในฐานะพ่อแม่ผู้ปกครองควรต้องสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้ลูกได้เติบโตอย่างแข็งแกร่ง พึ่งพาตนเองได้และมีชีวิตที่สมบูรณ์

บทที่ 5 ทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ของโรงเรียนการศึกษาขั้นนั้นประกอบไปด้วยวัตถุประสงค์ 4 ประการที่ผู้ปกครองควรให้ความสำคัญอย่างเท่าเทียมกัน ดังนี้การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การพัฒนาด้านสังคมและอารมณ์ของลูกผ่านการทำงานเป็นกลุ่ม นักเรียนเรียนรู้ที่จะร่วมมือกับผู้อื่นเพื่อแก้ปัญหาและบรรลุปัญหาร่วมกัน และใช้จุดแข็งของกันและกันเพื่อกำจัดจุดอ่อนที่มีรุมถึงการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเป็นการจุดประกายความคิดใหม่ ๆ รวมทั้งการพัฒนาด้านวัฒนธรรม การศึกษาช่วยให้เด็กเข้าใจวัฒนธรรมของตนเองและผู้อื่นอย่างถ่องแท้ และด้านการพัฒนาของบุคคล อีกเหตุผลหนึ่งที่ยอมรับโดยทั่วไปว่าการศึกษาคือจำเป็น ต้องมุ่งไปที่เด็กเป็นรายบุคคล เป็นเพราะผู้เรียนแต่ละคนล้วนเป็นปัจเจก ถึงแม้ว่าการเรียนรู้เป็นเรื่องทางสังคมก็ตาม การศึกษาจะต้องหาจุดสมดุลระหว่างการพัฒนาตัวบุคคลและสังคมไปพร้อม ๆ กัน เกิดการเรียนรู้ชีวิตมากความสามารถทั้งด้านสมรรถนะทั้ง 8 ประการ เพื่อส่งเสริมความอยากรู้อยากเห็น ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ส่งเสริมการวิเคราะห์วิจารณ์ การสื่อสาร การสร้างความร่วมมือ การปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความเมตตา กรุณา การเสริมสร้างความสงบของจิตใจ สร้างความเป็นพลเมือง เข้าใจระบบสังคมประชาธิปไตย เพื่อบำเพ็ญของของความอยู่ดีมีสุข 5 ปัจจัย ความอยู่ดีมีสุขด้านอาชีพการงาน ความอยู่ดีมีสุขทางด้านสังคม ความอยู่ดีมีสุขทางด้านสังคม ความอยู่ดีมีสุขทางด้านการเงิน ความอยู่ดีมีสุขทางกายและความอยู่ดีมีสุขด้านชุมชน

บทที่ 6 เลือกโรงเรียนที่ชี้เห็นด้วยกับมุมมองของหนังสือ ที่กล่าวว่าโรงเรียนเป็นชุมชนของผู้เรียน และโรงเรียนที่ดีควรสร้าง สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมให้เด็กได้เรียนรู้และพัฒนาในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคมปริวจิตวิญญาณ โรงเรียนที่ดีต้องเสริมสร้างจุดแข็งของเด็กแต่ละคนและช่วยให้พวกเขาพัฒนาสมรรถภาพที่จำเป็นในการดำรงชีวิต เพื่อสร้างผลลัพธ์ทางการศึกษาที่มีคุณภาพ ซึ่งต้องอาศัยองค์ประกอบดังต่อไปนี้

หลักสูตร คือเนื้อหาที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้ การสอน คือการช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ การประเมิน คือการทำความเข้าใจการเรียนรู้และความสามารถของผู้เรียน ตารางสอน คือการจัดการเวลาสำหรับการเรียนและการใช้ทรัพยากรในโรงเรียน สภาพแวดล้อม คือสถานที่ที่การเรียนรู้เกิดขึ้น วัฒนธรรม คือค่านิยมและพฤติกรรมที่โรงเรียนส่งเสริม การศึกษาที่มีประสิทธิภาพ คือการศึกษาที่มีความสมดุลระหว่างความเข้มงวด และอิสระ ดั้งเดิมและแปลกใหม่ รายบุคคลและรายกลุ่ม ทฤษฎีและการปฏิบัติและรวมถึงระหว่างโลกภายในและโลกภายนอก องค์ประกอบความเป็นเลิศในโรงเรียนขึ้นอยู่กับคุณภาพของการสอน โรงเรียนอาจจะมีหลักสูตรที่ยอดเยี่ยมและการประเมินอันชาญฉลาด แต่ทั้งหมดนี้ขึ้นอยู่กับ การเรียนรู้ของลูก ซึ่งเป็นสิ่งที่สัมพันธ์โดยตรงกับครูของพวกเขา

บทที่ 7 ไปยังต้นกำเนิดเห็นด้วยกับการมองไปยังจุดเริ่มต้นของระบบการจัดการศึกษา เพียงแต่ควรต้องมองให้ครบทุกปัจจัย ครูถือว่าเป็นอีกหนึ่งบทบาทที่สำคัญหากมองย้อนกลับไปที่จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา จะเห็นได้ว่าสิ่งที่เราต้องการให้ลูกหลานได้เรียนรู้ไม่ได้มาจากการสอนเพียงอย่างเดียว แต่มาจากการฝึกฝน ประสบการณ์ การถกเถียงการแสดงความคิดเห็น สัมพันธภาพความท้าทายและการสร้างแรงบันดาลใจ ซึ่งบทบาทหลักของครูจะต้องสร้างโอกาส สร้างการมีส่วนร่วม การให้อำนาจเพื่อปลูกฝังความมั่นใจในตนเอง สร้างความคาดหวังให้กับตัวผู้เรียน ปรับเปลี่ยนรูปแบบวิธีการสอนเป็นการสร้างความสัมพันธ์ ด้วยหัวใจหลัก 4 ประการ ประการแรกคือครู ซึ่งครูควรรู้ในสิ่งที่นักเรียนไม่รู้ และแบ่งปันความรู้นั้น ๆ ให้แก่นักเรียน ประการที่สองนักเรียน ต้องเข้าในธรรมชาติของตัวตนของผู้เรียนทัศนคติ ความชอบเพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้เรียนและครู ประการที่สามเนื้อหา เด็กแต่ละคนมีความชอบความถนัดที่แตกต่างกัน การสนับสนุนความแตกต่างและความชอบของแต่ละคนเป็นสิ่งที่

ผู้สอนจะต้องสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนค้นพบตัวตนและสร้างพรสวรรค์ของตนเองให้ได้ ประการสุดท้ายบริบท วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมของโรงเรียนมีผลต่อความคาดหวังในการรับรู้ และความมุ่งมั่นต่อกระบวนการเรียนการสอน รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ชุมชน พ่อแม่ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพของผู้เรียน

บทที่ 8 สร้างความสัมพันธ์การสร้างความสัมพันธ์ เห็นด้วยกับคำกล่าวที่ว่า การเลี้ยงเด็กคนหนึ่งต้องใช้คนทั้งหมู่บ้าน และการศึกษาเด็กคนหนึ่งก็ต้องใช้คนทั้งหมู่บ้านเหมือนนั้น สภาพแวดล้อมที่ดีที่เหมาะสมก็เป็นส่วนหนึ่งของระบบนิเวศทั้งหมดของการศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วยพ่อแม่ผู้ปกครอง ครอบครัว ชุมชนที่อยู่อาศัย และผู้รับผิดชอบดูแลองค์กรที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษาไม่ว่าผู้ปกครองจะสนใจการศึกษาเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของบุตรหลานเพียงอย่างเดียวหรือทั้งภาพรวมของระบบการศึกษาทั้งหมด ผู้ปกครองก็สามารถสร้างผลกระทบที่จะเกิดกับระบบการศึกษาทั้ง 4 ทางด้วยกัน โดยการสื่อสารไปยังครูโดยตรงมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโรงเรียน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในโรงเรียน และมีส่วนร่วมในการเรียกร้องการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นระดับนโยบาย

บทที่ 9 รับมือกับปัญหา ในสถานการณ์ที่ทุกอย่างอาจจะมองดูว้าวราบเรียบราบรื่น ผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ที่ดีกับโรงเรียน และมีความรู้สึกว่าการดูแลบุคลากรของโรงเรียนเอาใจใส่ลูกตลอดเวลา แต่สิ่งที่เกิดขึ้นสวนทางกับความเป็นจริงซึ่งความเป็นจริงอาจจะเต็มไปด้วยปัญหาที่พ่อแม่ผู้ปกครองอาจจะอยากปรึกษาหารือกับทางโรงเรียนหรือกับเขตพื้นที่การศึกษาซึ่งอาจจะรู้สึกว่าการตั้งคำถาม เกี่ยวกับบทบาทของโรงเรียนเป็นเรื่องที่สามารถทำได้และหากโรงเรียนไม่ทำหน้าที่ของตัวเองอย่างเหมาะสม ผู้ปกครองต้องมองหาวิธีการแก้ปัญหาและทางเลือกที่มีอยู่ ซึ่งทั้งนี้โรงเรียนไม่สามารถทำตามความต้องการทุกอย่างของผู้ปกครองทุกคนได้ จริงอยู่ว่าการรับมือกับการปัญหาไม่ใช่หน้าที่ของใครคนใดคนหนึ่ง ต้องเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบร่วมของทุกภาคส่วน ซึ่งการศึกษาไม่ใช่แค่การเตรียมตัวสำหรับชีวิตในภายภาคหน้า แต่แน่นอนว่าชีวิตของคนเราจะต้องดำเนินการต่อไปหลังจากสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา แล้วตัวเด็กเองจะเลือกเดินทางไหน พ่อแม่ผู้ปกครอง ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

ต้องคอยให้คำปรึกษาช่วยเหลือแนะนำแนวทางที่เหมาะสมให้กับผู้เรียน

บทที่ 10 มองอนาคตเห็นด้วยกับมุมมองอนาคต ในแต่ละมิติที่หนังสือเล่มนี้เรียบเรียง แต่สิ่งสำคัญคือโรงเรียนจะต้องไม่จำกัดอนาคตของผู้เรียนด้วยการที่กักเอาว่าการศึกษแบบที่คนรุ่นก่อนเคยได้รับย่อมเหมาะสมสำหรับเด็ก ๆ พ่อแม่ผู้ปกครองต้องเตรียมการเพื่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา สิ่งที่ดีที่สุดของพ่อแม่ผู้ปกครองที่สามารถทำให้ลูกได้ก็คือ การช่วยให้พวกเขาพัฒนาตนเอง ค้นพบพรสวรรค์และความสนใจ เพื่อให้พวกเขา

สามารถสร้างและดำเนินชีวิตของตนเองได้ เหมือนอย่างที่เรเคยทำมา เพราะถึงแม้ว่าพ่อแม่ผู้ปกครองจะห่วงและพยายามที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้กับลูกมากมายเพียงใด แต่สุดท้ายพ่อแม่ก็ไม่อาจใช้ชีวิตแทนลูกได้

เคน โรบินสัน, เซอร์.

เอกสารอ้างอิง

เคน โรบินสัน, เซอร์. (2566). *โรงเรียนนี้ใช่เลย: You, Your Child and School*. ปทุมธานี: ยูอาร์ยู.